

UCHWAŁA NR
RADY MIASTA CZĘSTOCHOWY

z dnia 2023 r.

w sprawie rozpatrzenia skargi na działania Prezydenta Miasta Częstochowy

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt.15 oraz art. 18b ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz.U. 2023 poz. 40 ze zm.), po rozpatrzeniu skargi Stowarzyszenia Patriotycznego Nasza Polska na działania Prezydenta Miasta Częstochowy

Rada Miasta Częstochowy uchwała:

- § 1.** Skargę uznać za bezzasadną z przyczyn określonych w uzasadnieniu, stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.
- § 2.** Wykonanie uchwały powierza się Przewodniczącemu Rady Miasta Częstochowy, upoważniając go do przesłania Skarżącemu odpisu niniejszej uchwały wraz z uzasadnieniem.
- § 3.** Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Komisji
Skarg, Wniosków i Petycji

Tomasz Blukacz

Uzasadnienie do Uchwały Nr2023 Rady Miasta Częstochowy z dnia r. w sprawie rozpatrzenia skargi na działania Prezydenta Miasta Częstochowy

Skarga Stowarzyszenia Patriotycznego Nasza Polska dotyczy braku działań Prezydenta Miasta Częstochowy w sprawie zasypywania nielegalnymi, toksycznymi odpadami korytarzy ekologicznych oraz dolin, terenów przyrzecznych, położonych w Częstochowie przy rzece Konopce między ul. Bór a ul. Mieszka Starego (wraz z terenami położonymi w całej górnej części rzeki Konopki) oraz legalności wydawanych decyzji, warunków zabudowy, zgodności projektów budowlanych z prawem.

Członkowie Komisji przeanalizowali zarzuty skargi oraz zapoznali się z wyjaśnieniami Zastępcy Prezydenta Miasta i ustalili, co następuje.

Wydział Administracji Architektoniczno-Budowlanej w dniu 20 marca 2017r. wydał decyzję nr 147 o warunkach zabudowy dla inwestycji polegającej na budowie budynku biurowo – handlowo - usługowego oraz parkingu na 57 stanowisk postojowych dla samochodów osobowych na terenie zlokalizowanym w Częstochowie przy ul. Jagiellońskiej, obejmującym działki o numerach ewidencji gruntów: 26/7 i 6/1 oraz na część działki o numerze ewidencji gruntów: 25 obręb 301 jednostka ewidencyjna Częstochowa. Następnie w dniu 25 stycznia 2018r. została wydana decyzja nr 90 o pozwoleniu na budowę dla w/w inwestycji. Z przekazanych informacji wynika, iż Wydział Administracji Architektoniczno-Budowlanej w zakresie kwestii podwyższania tego terenu niejednokrotnie przekazywał informację do Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego dla miasta Częstochowy celem zbadania sprawy zgodnie z posiadanymi kompetencjami.

Decyzją nr 487 z dnia 6 sierpnia 2021 r. tutejszy organ umorzył postępowanie wszczęte z urzędu w dniu 2 maja 2021r. w sprawie zmiany sposobu zagospodarowania terenu nieruchomości obejmującego działki o nr ewid. 12/1, 14/1, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24 obręb 301, położonego w Częstochowie w rejonie ul. Jagiellońskiej.

Jak stanowi art. 59 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 977 z późn. zm.) zmiana zagospodarowania terenu w przypadku braku planu miejscowego, polegająca na budowie obiektu budowlanego lub wykonaniu innych robót budowlanych, a także zmiana sposobu użytkowania obiektu budowlanego lub jego części, z zastrzeżeniem art. 50 ust. 1 i art. 86, wymaga ustalenia, w drodze decyzji, warunków zabudowy. Przy czym, roboty budowlane zdefiniowane ustawą prawa budowlanego rozumie się budowę, a także prace polegające na przebudowie, montażu, remoncie lub rozbiórce obiektu budowlanego.

Przedmiotowy teren zgodnie z ewidencją gruntów prowadzoną w Grodzkim Ośrodku Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w Częstochowie figuruje jako łąki trwałe (Ł) oraz grunty orne (R), działki niezabudowane. Zgodnie z art. 59§3 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w przypadku zmiany zagospodarowania terenu, która nie wymaga pozwolenia na budowę, bez uzyskania decyzji o warunkach zabudowy, wójt, burmistrz lub prezydent miasta może, w drodze decyzji, nakazać właścicielowi lub użytkownikowi wieczystemu nieruchomości wstrzymanie użytkowania terenu, wyznaczając termin, w którym należy wystąpić z wnioskiem o wydanie decyzji o ustaleniu warunków zabudowy, albo przywrócić poprzedniego sposobu zagospodarowania na podstawie art. 59 ust 3 w/w ustawy. Przeprowadzone oględziny nie potwierdziły, że doszło do zmiany funkcji przedmiotowego terenu.

Jak wynika z dokumentacji teren został znacząco podniesiony i częściowo wyrównany. Nie odnotowano jednak zmiany dotychczasowej funkcji w rozumieniu przywołanego już art. 59 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w świetle definicji dotyczącej robót budowlanych. Potwierdza to również stanowisko Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego dla Miasta Częstochowy z dnia 28 czerwca 2021r.

Wskazać należy, że utrwalone stanowisko orzecznicze dotyczące art. 59 w/w ustawy – z samowolną zmianą sposobu zagospodarowania terenu mamy wówczas do czynienia gdy w wyniku wykonywanych prac zaszła zmiana funkcjonalna, wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 25 kwietnia 2018r. (II OSK 2763/17) określa, że *"nawiezenie ziemi nie spowodowało zmiany sposobu zagospodarowania przedmiotowego terenu, gdyż jego przeznaczenie jest wciąż takie same- stanowi on grunt rolny (...). Nie można abstrakcyjnie w oderwaniu od okoliczności faktycznych sprawy, powoływać się na to że w każdej sytuacji nawiezenie ziemi na nieruchomość stanowi zmianę zagospodarowania nieruchomości."*

Tutejszy organ nie stwierdził, aby na działkach nr ewid. 12/1, 14/1, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24 obręb 301, położonych w Częstochowie w rejonie ul. Jagiellońskiej nastąpiła taka zmiana, zatem brak jest podstaw do zastosowania art. 59 ust 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

W kwestii budowy instalacji fotowoltaicznej przepisów ustawy z 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2351 z późn. zm.) informuję, że Wydział Administracji Architektoniczno - Budowlanej Urzędu Miasta Częstochowy nie prowadził postępowania w sprawie wydania decyzji o pozwolenie na budowę w zakresie instalacji paneli fotowoltaicznych na działkach pomiędzy ulicą Bór a Mieszka Starego. Zgodnie z obowiązującym prawem, instalacja fotowoltaiczna na gruncie o mocy do 50 kW nie wymaga zezwolenia na budowę. Jest to mikroinstalacja, która może powstać bez konieczności zmian w Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego oraz otrzymania warunków zabudowy. Pozwolenie jest konieczne dla instalacji przekraczających moc 50 kW. W tym przypadku nie jest również wymagana decyzja środowiskowa, gdyż nieprzekroczona jest powierzchnia zabudowy. Miejska Pracownia Urbanistyczno – Planistyczna nie prowadzi postępowań administracyjnych w zakresie naruszenia przepisów ustawy o planowaniu

i zagospodarowaniu przestrzennym. Prowadzenie takich postępowań leży w gestii Powiatowego Inspektoratu Nadzoru Budowlanego dla miasta Częstochowy. Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego dla miasta Częstochowy poinformował tutaj. Organ, że nie prowadzi on postępowania np. w zakresie wydania postanowienia powstrzymującego prowadzenie robót budowlanych, czy w zakresie wydania decyzje nakazujące zaniechanie dalszych robót budowlanych. Poinformował natomiast, że sprawę zmiany rzędnych terenu przylegającego do rzeki Konopki przekazano do Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Katowicach, jako właściwemu organowi.

W chwili obecnej obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego obejmują powierzchnię 4514 ha, co stanowi ok. jedną trzecią (ok. 28%) ogólnej powierzchni miasta. Sukcesywnie, przystąpieniami do sporządzenia planu miejscowego obejmowane są kolejne fragmenty miasta, w tym odcinki dolin rzecznych. Tak więc, nie wszystkie doliny rzeczne na obszarze miasta są obecnie chronione ustaleniami obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Odnosząc się do kwestii planu zagospodarowania przestrzennego w omawianym rejonie, ustalono iż teren w rejonie rzeki Konopki, pomiędzy ul. Bór i ul. Mieszka Starego nie jest objęty ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Zgodnie z obowiązującym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Częstochowy, przyjętym Uchwałą nr 263.XX.2019 Rady Miasta Częstochowy z dnia 21 listopada 2019 r., położony jest w obrębie następujących obszarów:

- Obszary w ciągach dolin oraz cenne pod względem przyrodniczo-krajobrazowym (ZE),
- Obszary dróg publicznych (KDG),
- Obszary zabudowy usługowej z produkcją (UP),
- Obszary kolejowe (KK).

Zasięg poszczególnych obszarów obrazuje załączona do niniejszego pisma mapa z fragmentem studium.

Studium nie jest aktem prawa miejscowego, ale kierunki zagospodarowania przestrzennego określone w studium jako podstawowe i dopuszczalne są wiążące przy sporządzaniu planów miejscowych. Podstawowe kierunki przeznaczenia terenów określają główne, przeważające

funkcje, które w obrębie danego obszaru mogą obejmować jeden lub więcej podstawowych kierunków przeznaczenia terenów. Dopuszczalne kierunki przeznaczenia terenów określają, w stosunku do podstawowych kierunków, funkcje uzupełniające lub towarzyszące.

Dla terenu oznaczonego symbolem **ZE**:

1.Kierunki podstawowe:

a)tereny zieleni w ciągach dolin oraz cenne pod względem przyrodniczo-krajobrazowym;

b)tereny wód powierzchniowych;

c)tereny lasów.

2.Kierunki dopuszczalne:

a)zieleń urządzonej i rekreacyjnej;

b)tereny rolnicze i porolnicze;

c)rodzinne ogrody działkowe.

Wśród wytycznych do planów miejscowych dla tego terenu znajdują się następujące ustalenia m.in.:

a)obowiązuje zakaz sytuowania budynków (z wyjątkiem rodzinnych ogrodów działkowych);

b)należy ograniczać możliwości zmian naturalnej rzeźby terenu (z wyjątkiem realizacji urządzeń służących ochronie przeciwpowodziowej);

c)należy zachować zasadę oszczędnego wykorzystania terenu i poszanowania estetyki krajobrazu oraz uwzględniać lokalne ograniczenia wynikające z przepisów odrębnych oraz z uwarunkowań ekofizjograficznych (dotyczy zwłaszcza utrzymania ciągłości korytarzy ekologicznych w dolinach, gruntów organicznych oraz terenów zagrożonych podtopieniami);

d)zieleń urządzonej i rekreacyjnej dopuszcza się wyłącznie w formie ekstensywnego zagospodarowania i użytkowania, na potrzeby funkcji spacerowych, rekreacyjnych i wypoczynkowych, z możliwością sytuowania urządzeń i obiektów służących rekreacyjnemu wykorzystaniu terenu i wód powierzchniowych (np. ścieżki spacerowe, rowerowe, hippiczne, dydaktyczne i edukacyjne, punkty widokowe i postojowe, przystanie kajakowe, pomosty dla wędkarzy), z ograniczeniem powierzchni zabudowanych i z ograniczeniem zmian naturalnego ukształtowania terenu;

e)należy dążyć do zachowania istniejących naturalnych zadrzewień i zakrzewień.

Dla terenu oznaczonego symbolem **UP**:

1.Kierunki podstawowe:

a)tereny zabudowy usługowej (z wyłączeniem usług związanych z wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży), parki logistyczne;

b)tereny produkcyjne;

c)eksploatacja powierzchniowa - dla udokumentowanych złóż, zgodnie z warunkami określonymi w koncesji;

d)urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii (z wyjątkiem elektrowni wiatrowych i biogazowni) o mocy przekraczającej 100 kW;

e) gospodarowanie odpadami - wyłącznie w zakresie istniejących przedsięwzięć, funkcjonujących na podstawie prawomocnych decyzji administracyjnych

2. Kierunki dopuszczalne:

a) gospodarowanie odpadami - z wyjątkiem odpadów niebezpiecznych (wyjątek nie dotyczy recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji) i promieniotwórczych;

b) zabudowa usługowo-mieszkaniowa;

c) działalność rolnicza w zakresie produkcji roślinnej i zwierzęcej;

d) lokale mieszkalne;

e) parkingi wielopoziomowe.

Dla terenu oznaczonego symbolem **KDG**:

1. Kierunki podstawowe:

a) tereny dróg publicznych klasy głównej,

2. Kierunki dopuszczalne:

a) obsługa komunikacji publicznej.

Dla terenu oznaczonego symbolem **KK**:

1. Kierunki podstawowe:

a) tereny infrastruktury kolejowej (tereny kolejowe).

2. Kierunki dopuszczalne:

a) obsługa komunikacji publicznej (transportu zbiorowego);

b) usługi i produkcja.

W odniesieniu do części działek Skarbu Państwa znajdujących się w ogrodzeniu, nie zostało stwierdzone aby wyrównanie powierzchni terenu nastąpiło poprzez nawiezienie odpadów. Jeśli chodzi o regulowanie należności za korzystanie z gruntu oraz tytułu do działek Skarbu Państwa (w ogrodzeniu), to sprawa jest załatwiana zgodnie z zasadami prawidłowej gospodarki. W sytuacji stanowiska uznającego regulowanie należności oraz możliwej w przyszłości regulacji tytułu prawnego, nie jest obecnie uzasadnione kierowanie sprawy do sądu. W odniesieniu do działek Skarbu Państwa znajdujących się poza ogrodzeniem, nie zostało potwierdzone w sposób niebudzący wątpliwości kto dokonał nawiezienia, zatem nie ma możliwości dochodzenia roszczeń.

Zgodnie z przeprowadzoną na zlecenie tut. Urzędu w 2021r. inwentaryzacją na obszarze przedmiotowego odcinka doliny Konopki występuje mozaika, słabo wykształconych biocenoz. Są to głównie zbiorowiska łąkowe

i zadrzewienia o charakterze łągowym. Uległy one znacznemu przekształceniu, zarówno wskutek przesuszenia jak i udziału gatunków obcego pochodzenia (mirabelka, klon jesionolistny, orzech czarny, kolczurka). Przedmiotowa inwentaryzacja przeprowadzona przez członków Częstochowskiego Towarzystwa Naukowego nie wykazała na omawianym terenie obecności chronionych gatunków flory i fauny.

Na potrzeby prowadzonego przez tut. Urząd postępowania administracyjnego w sprawie zakłócenia stosunków wodnych (którego akta, na skutek złożonego przez mieszkańców odwołania, obecnie znajdują się w Samorządowym Kolegium Odwoławczym), została sporządzona przez biegłego hydrologa (tj. specjalistę posiadającego odpowiednią wiedzę z zakresu gospodarki wodnej, hydrologii, postępowań wodnoprawnych i melioracji wodnych) opinia dla obszaru objętego postępowaniem, a położonego po prawej stronie rzeki Konopki. Biegły udzielił też dodatkowych wyjaśnień w odpowiedzi na związane z powyższym pismo mieszkańców.

Biegły dokonał charakterystyki warunków geologicznych i hydrogeologicznych oraz uwarunkowań hydrograficznych w rejonie przedmiotowych działek na podstawie map topograficznych, geologicznych i hydrogeologicznych, mapy sytuacyjno-wysokościowej (zasadniczej) w skali 1:500, oraz wykonaną w dniu 30.11.2022 r. wizją terenu połączoną z pomiarami geodezyjnymi obejmującymi analizowany teren.

Biegły hydrolog wyraźnie zaznaczył, że podtapianie ul. Mieszka Starego nie ma związku z podniesieniem terenu na prawym brzegu Konopki. W rejonie gdzie dochodzi do zalewania ulicy Mieszka Starego znajduje się zbiorczy kanał deszczowy 800 mm odprowadzający wody deszczowe do rzeki Konopki. Kanał posiada klapę zwrotną zapobiegającą „cofaniu” się wód rzeki do kanału deszczowego przy wysokich stanach wód. W konsekwencji, przy normalnych stanach wód w rzece wody opadowe swobodnie odpływają do rzeki.

Rzeka Konopka prowadzi wodę ze zlewni o powierzchni ok. 115 km² a kanał deszczowy, z którego woda nie odpływa do rzeki znajduje się w końcowym odcinku rzeki. Intensywne lub długotrwałe opady w zlewni rzeki powodują podniesienie się poziomu wody w rzece. Należy zakładać, że w tym samym czasie deszcz pada również w zlewni przedmiotowego kanału deszczowego. Przy wysokich stanach wód w rzece kłapa zwrotna jest zamknięta (domyka ją woda w rzece). Wody opadowe z kanału deszczowego nie mogą wypływać do rzeki i piętrzą się w kanale deszczowym. W efekcie poziom wody w kanale podnosi się, a woda wypływa na ul. Mieszka Starego przez kratki ściekowe w ulicy.

Biegły poddał również analizie wpływ podniesienia terenu w sytuacji nagłego wezbrania wody w rzece Konopce. Wg map zagrożenia powodziowego analizowany teren nie jest narażony na powódź o prawdopodobieństwie 1% (stuletnia). Narażony jest natomiast na powódź o prawdopodobieństwie 0,2% (pięćsetletnią). Tereny narażone na podtopienia znajdują się na prawym brzegu rzeki (od strony analizowanych działek). Tereny na lewym brzegu rzeki w tym ul. Mieszka Starego) nie są narażone na podtopienia. Wg mapy zagrożenia powodziowego za tereny narażone na podtopienia uznano część obszaru gdzie obecnie powstał nasyp, w efekcie czego zmniejszył się obszar, na który ewentualnie rozlewałyby się

wody. Wyznaczone obszary, które zostałyby zalane tylko w sąsiedztwie analizowanego terenu (na południe i północ od ul. Jagiellońskiej) mają powierzchnię ok. 50 ha. Wykonane nasypy objęły powierzchnię ok. 2.3 ha obszaru oznaczonego jako narażony na podtapianie przy powodzi o prawdopodobieństwie 0,2 %.

Powierzchnia obszaru, który byłby zalany zmniejszyłby się z 50 do 48 ha (zakładając, że dotyczyć to będzie tylko terenów najbliższej położonych), a poziom wody z uwagi na zmniejszenie obszaru zalanego wzrósłby o 5-10 cm. Wał na lewym brzegu rzeki Konopki jest wyższy o 60 cm. Takie podniesienie się zwierciadła wody nie stworzy zagrożenia dla terenów na lewym brzegu rzeki. Wg bieglego założono sytuację najmniej korzystną, gdy woda rozlewa się tylko na tereny w sąsiedztwie analizowanego terenu, w rzeczywistości obszar ten będzie większy a zagrożenie praktycznie nie będzie występować.

Tereny na prawym brzegu Konopki zostaną zalane w sytuacji uszkodzenia wału z tej strony rzeki (rzędna wody 0,2% nie sięga korony wału). Aby doszło do zalania ul. Mieszka Starego wodą z rzeki Konopki uszkodzony musiałby zostać również wał na lewym brzegu rzeki. Oczywiście hipotetycznie jest to możliwe, przy czym można zakładać, że jest to możliwe również w sytuacji gdy nie zostanie uszkodzony wał na prawym brzegu rzeki, a więc woda zaleje tylko mieszkańców ul. Mieszka Starego, a nie tereny na prawym brzegu rzeki. Rzeka posiada dwa wały (na lewym i prawym brzegu) i to wał na lewym brzegu rzeki zabezpiecza tereny w rejonie ul. Mieszka Starego. Podniesienie terenu na prawym brzegu rzeki nie wpływa na stabilność wałów po przeciwnej stronie rzeki. Nie wpływa też na stabilność wałów na prawym brzegu rzeki. Ogranicza zasięg terenów, które mogą być zalane. Możliwość zalania terenów na prawym brzegu rzeki (w wyniku uszkodzenia wału przeciwpowodziowego) nie wpłynie na zwiększenie bezpieczeństwa terenów na lewym brzegu rzeki. Tak przed podniesieniem terenu jak i obecnie teren, który mógłby być zalany jest stosunkowo niewielki (odpowiednio ok. 5 i ok. 2,7 ha i ok. 50 ha w sąsiedztwie analizowanego terenu - na południe i północ od ul. Jagiellońskiej). Twierdzenie, że podczas wysokich stanów wody w rzece Konopce „dotychczas woda rozlewała się na tereny zasypane” nie jest prawdziwe. Woda mogła się tam rozlać gdyby wał na prawym brzegu został uszkodzony. Przy wysokich stanach wód w rzece, w konsekwencji również wysokich stanach wód gruntowych tereny te mogły być „podtapiane” w wyniku podnoszenia się poziomu wód gruntowych. Przy czym przy wysokich stanach wód w rzece wody gruntowe podnoszą się będą po obu stronach rzeki, a likwidacja nasypów nie wpłynie w istotny sposób na stan wód gruntowych na lewym brzegu rzeki. Mapy zagrożenia i ryzyka powodziowego w odniesieniu do rzeki Konopki nie wskazują na istnienie terenów zagrożonych podtopieniami na lewym brzegu (w tym ul. Mieszka Starego). Tereny na prawym brzegu Konopki znajdują się za wałem przeciwpowodziowym i w tym przypadku nie można mówić o naturalnej retencji, tj. rozlewaniu się jej wód po łąkach i trzcinowiskach porastających dna dolin.

W zakresie możliwości wystąpienia powodzi od wód gruntowych biegły wskazał, że na stan wód gruntowych w rejonie ul. Mieszka Starego wpływa głównie sposób zagospodarowania wód opadowych na lewym brzegu rzeki. Jest to obszar, z którego, przy wysokich stanach wód w rzece nie są skutecznie odprowadzane wody opadowe.

W odpowiedzi na prośbę tut. Urzędu dot. udzielenia informacji w przedmiocie możliwości i terminu rozwiązania problemu związanego z klapą zwrotną na odcinkach kanalizacji deszczowej w ulicy Mieszka Starego, MZD poinformował, że zabudowano 3 klapy zwrotne w rejonie wylotu kanalizacji deszczowej DN800 w ulicy Mieszka Starego.

W zakresie dotyczącym map zagrożenia i ryzyka powodziowego, tut. Organ otrzymał odpowiedź PGWWP w myśl której trwają prace w ramach III cyklu planistycznego. W związku z problemami zgłaszanymi przez mieszkańców ul. Mieszka Starego dotyczącymi zalewania prawego zawala rzeki Konopki, odcinek 0,00 km – 0,65 km został zgłoszony do ponownej analizy w ramach projektu aktualizacji map zagrożenia powodziowego oraz map ryzyka powodziowego.

W przedmiocie osłony przeciwpowodziowej rz. Konopki należy nadmienić, że w Programie planowanych inwestycji w gospodarce wodnej PGW Wody Polskie ujęta jest inwestycja pn.: *"Przebudowa, nadbudowa i rozbudowa wałów przeciwpowodziowych rzeki Konopka o długości 2,66 na terenie miasta Częstochowy, woj. śląskie"*, polegająca na opracowaniu dokumentacji projektowej wraz z uzyskaniem niezbędnych opinii, uzgodnień, pozwoleń, decyzji umożliwiających realizację zadania i wykonanie robót.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa to właściciele nieruchomości są zobowiązani za utrzymanie ich w należyłym stanie porządkowymi, a co za tym idzie muszą mieć świadomość dbałości o porządek na swoich nieruchomościach i odpowiedzialności na zasadzie ryzyka za działania osób trzecich prowadzące do zanieczyszczenia ich nieruchomości. W przypadku stwierdzenia zdeponowania na nieruchomości odpadów to jej właściciel (posiadacz odpadów) obowiązany do niezwłocznego usunięcia odpadów z miejsca nieprzeznaczonego do ich składowania lub magazynowania (art. 26 ust. 1 ustawy o odpadach, t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1587 z późn. zm. – dalej u.o.).

Ustawa o odpadach w art. 3 pkt. 19 definiuje posiadacza odpadów, przez którego należy rozumieć wytwórcę odpadów lub osobę fizyczną, osobę prawną oraz jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej będące w posiadaniu odpadów; domniemywa się, że władający powierzchnią ziemi jest posiadaczem odpadów znajdujących się na nieruchomości. Natomiast znaczenie pojęcia "władający powierzchnią ziemi" zostało wyjaśnione w art. 3 pkt. 44 ustawy dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2556 z późn. zm.) i jest to właściciel nieruchomości, a jeżeli w ewidencji gruntów i budynków prowadzonej na podstawie ustawy - Prawo geodezyjne i kartograficzne ujawniono inny podmiot władający gruntem - podmiot ujawniony jako władający.

Obowiązek usunięcia odpadów ciąży na posiadaczu odpadów, a jego odpowiedzialność oparta jest na obiektywnym fakcie zalegania odpadów w miejscu do tego nieprzeznaczonym. Obalenie domniemania zawartego w art. 3 ust. 1 pkt 19 u.o. może nastąpić tylko poprzez wykazanie, że odpadem faktycznie władał inny podmiot, przy czym ciężar przeprowadzenia dowodu w tym zakresie spoczywa na właścicielu nieruchomości (władającym powierzchnią ziemi). To właściciele nieruchomości są zobowiązani do wskazania

osób odpowiedzialnych za zdeponowanie odpadów na terenie ich nieruchomości, gdyż to oni zapewniają utrzymanie czystości i porządku na swoich nieruchomościach m.in. poprzez usuwanie znajdujących się na nich odpadów. W przypadku niewskazania osób odpowiedzialnych za zdeponowanie odpadów na terenie nieruchomości to obowiązek usunięcia odpadów będzie ciążył na właścicielu nieruchomości tj. posiadaczu odpadów, a jego odpowiedzialność oparta będzie na fakcie zalegania odpadów w miejscu do tego nieprzeznaczonym (art. 26 u.o.).

W odniesieniu do próbek odpadów pobranych z terenów, organ dysponuje opinią nr FD 476/2022 wydaną przez biegłego sądowego z zakresu Fizykochemii, Chemii Sądowej, Toksykologii i Ochrony Środowiska dot. postępowania o sygn. akt: 4087-4.Ds.120.2022 na zlecenie Prokuratury z której wynika, że próbki odpadów zmieszane z gruntem pobrane w dniu 13.07.2022 r. na działkach w rejonie rzeki Konopki, między ul. Bór a ul. Mieszka Starego stanowiły zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej, glebę i ziemię oraz urobek z pogłębienia, nie zawierały substancji niebezpiecznych i nie mogły zagrozić życiu lub zdrowiu człowieka, lub spowodować obniżenia jakości wody, powietrza lub powierzchni ziemi lub zniszczeń w świecie roślinnym lub zwierzęcym, co stanowi o skomplikowanym charakterze sprawy.

Z wykonanej opinii wynika, iż w przedmiotowym rejonie znajdują się odpady o kodach:

- a)17 01 01 – odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów,
- b)17 01 02 – gruz ceglany,
- c)17 01 07 – zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglano, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 17 01 06,
- d)17 01 82 – inne niewymienione odpady,
- e)17 02 01 – drewno,
- f)17 02 03 – tworzywa sztuczne,
- g)17 05 04 – gleba i ziemia, w tym kamienie, inne niż wymienione w 17 05 03,
- h)17 05 06 – urobek z pogłębienia inny niż wymieniony w 17 05 05.

Opinia przeprowadzona przez FedaLab sp. z o.o. oparta była na poszerzonej metodyce poboru i pomiaru próbek, w stosunku do badania WIOŚ. W związku z powyższym uwzględnia charakterystyczne tło terenu do którego odnosi określone wielkości zanieczyszczeń w próbkach i dlatego jest bardziej miarodajna i dokładniejsza. Należy także zauważyć, że w przypadku prowadzonych postępowań administracyjnych, jeśli wymagane są wiadomości specjalne, organ administracji publicznej może zwrócić się do biegłego lub biegłych o wydanie opinii. Niewątpliwie wydana opinia przez biegłego sądowego może stanowić dowód w postępowaniu zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

Właściwe służby nie ustaliły do tej pory sprawcy zdarzenia odpowiedzialnego za nawiezenie mas ziemnych. Komisariat Policji II w Częstochowie poinformował Wydział Ochrony Środowiska Rolnictwa i Leśnictwa tut. Urzędu w dniu 20 grudnia 2021 r., że nie prowadzi czynności w sprawie nawiezenia mas ziemnych na działki w rejonie rzeki Konopki między ulicą Bór a ulicą Mieszka Starego. Natomiast Prokuratura Rejonowa Częstochowa-Południe, która obecnie jest stroną postępowania, w związku z uzyskaną opinią nr FD 476/2022 wydaną przez biegłego sądowego z zakresu Fizykochemii, Chemii Sądowej, Toksykologii i Ochrony Środowiska w dniu 29 września 2022 r. umorzyła śledztwo na podstawie art 17 § 1 pkt 2 kpk.

Organ by móc skutecznie egzekwować wydane decyzje musi wyjść poza strefę domysłów i przypuszczeń oraz jednoznacznie określić sprawstwo czynu. W tym przypadku, do tej pory, brak jest jednoznacznego określenia sprawcy czynu mimo, iż istnieją przypuszczenia i wskazania w tym zakresie. Dlatego też, Organ w dniu 18 lipca 2023 r. wszczął postępowania administracyjne z urzędu na podstawie art. 26 ust. 2 ustawy o odpadach, t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1587 z późn. zm., w sprawie usunięcia odpadów z miejsc nieprzeznaczonych do ich składowania lub magazynowania na terenie nieruchomości w rejonie rzeki Konopki, między ul. Bór a ul. Mieszka Starego.

Tym samym zarzuty zawarte w skardze należy uznać za bezzasadne.

Przewodniczący Komisji Skarg, Wniosków i Petycji

Tomasz Blukacz